

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI PROGRAMU WSPÓŁPRACY
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ PODMIOTAMI
WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3
USTAWY O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU
PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE
ZA 2021 ROK**

Wstęp

- I. Patronat honorowy oraz uczestnictwo Ministra Sprawiedliwości w Komitecie honorowym
- II. Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Fundusz Sprawiedliwości
- III. Rada Polityki Penitencjarnej
- IV. Rada Główna do spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym
- V. Społeczna Rada do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości
- VI. Działania informacyjne i promocyjne dotyczące alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji, podnoszące świadomość strony społecznej w zakresie działalności w tej dziedzinie Ministerstwa Sprawiedliwości
- VII. Wspieranie inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe, związanych z upowszechnianiem i rozwojem alternatywnych sposobów rozstrzygania sporów, w szczególności mediacji
- VIII. Rada Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej
- IX. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w trakcie przebiegu tworzenia projektów aktów normatywnych
- X. Inne działania jednostek organizacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości

Wstęp

Zgodnie z art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz.U. z 2020 r. poz.1057) Minister lub wojewoda przyjmują, w drodze zarządzenia, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, roczny lub wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 na okres nie dłuższy niż 5 lat. Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie Programu współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2025 (Dz. Urz. Ministra Sprawiedliwości z 2020 r., poz. 245) w Ministerstwie Sprawiedliwości przyjęto 5-letni *Program współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2025*, zwany dalej *Programem*. Wskazany w *Programie* sposób realizacji przewiduje przygotowanie przez Departament Strategii i Funduszy Europejskich corocznie do dnia 30 kwietnia sprawozdania z realizacji *Programu* za rok poprzedzający. Sprawozdanie jest następnie publikowane na stronie BIP Ministerstwa Sprawiedliwości.

Cel główny *Programu* ogniskuje się na budowie partnerstwa społecznego na rzecz ułatwienia udziału stronie społecznej w procesie tworzenia regulacji, kształtowaniu polityk publicznych i aktów prawnych, w celu stworzenia warunków do podejmowania przez Ministra Sprawiedliwości najlepszych z możliwych do podjęcia decyzji i rozwiązań..

Współpraca Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi może przyjmować różne formy. Należy do nich zarówno bezpośrednia współpraca poszczególnych jednostek organizacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości, Departamentów i Biur, realizujących konkretne formy współpracy, takie jak m.in. prowadzenie przez resort procesu konsultacji publicznych, czy też formuła patronatu Ministra nad projektami realizowanymi przez organizacje, oraz działalność polegająca na funkcjonowaniu przy Ministerstwie Sprawiedliwości ciał opiniodawczo-doradczych, w skład których wchodzi między innymi

przedstawiciele organizacji pozarządowych. Aktualnie przy Ministerstwie Sprawiedliwości działają: Społeczna Rada do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości, Rada Polityki Penitencjarnej, Rada Główna do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym oraz Rada Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Edukacji Prawnej. Ponadto Ministerstwo Sprawiedliwości realizuje współpracę na płaszczyźnie finansowej poprzez wykorzystanie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej jako źródła finansowania działań organizacji pozarządowych oraz podejmując formułę patronatu Ministra nad projektami realizowanymi przez organizacje.

I. Patronat honorowy oraz uczestnictwo Ministra Sprawiedliwości w Komitecie Honorowym

Zgodnie ze wskazanymi w *Programie współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2025* formami współpracy w 2021 roku w Ministerstwie Sprawiedliwości realizowana była jedna z wymienionych form współpracy w postaci patronatów Ministra Sprawiedliwości nad projektami realizowanymi przez organizacje pozarządowe oraz udział w komitetach honorowych.

W dniu 1 października 2020 r. wprowadzony został nowy *Regulamin obejmowania honorowym patronatem Ministra Sprawiedliwości, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz uczestnictwa w Komitecie Honorowym*. Według nowego regulaminu honorowy patronat oraz udział w Komitecie Honorowym może zostać udzielony tak jak poprzednio przez Ministra Sprawiedliwości jako wyróżnienie podkreślające szczególny charakter przedsięwzięć bezpośrednio związanych z zakresem działania Ministerstwa Sprawiedliwości. Ponadto wydarzenia lub przedsięwzięcia o innej randze, które są związane z zakresem działania Ministerstwa Sprawiedliwości, mogą zostać objęte patronatem honorowym lub członkostwem w Komitecie Honorowym również przez Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu. Patronat honorowy lub uczestnictwo w Komitecie Honorowym przyznawane jest przede wszystkim inicjatywom mającym zasięg i znaczenie

międzynarodowe, ogólnopolskie lub regionalne, których zakres tematyczny dotyczy działań Ministerstwa Sprawiedliwości.

Lista patronatów honorowych Ministra Sprawiedliwości, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości przyznanych w 2021 r. organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego

Lp.	Przedsięwzięcie objęte patronatem	Organizator
1	Konferencja naukowa „Kobiety Niezłomne. Uczestniczki powojennego podziemia niepodległościowego skazane na karę śmierci i zamordowane”, w dniu 08.03.2021 r.	Fundacja Kwartalnika „Wyklęci”
2	patronat honorowy Sekretarza Stanu - Uroczystości upamiętniające setną rocznicę III powstania śląskiego, w dniu 30.05.2021 r. w Rzuchowie	Fundacja na Rzecz Ochrony Dóbr Kultury im. S. Himml
3	V Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Bezpieczeństwo prawne w sferze wolności sumienia i religii w państwach demokratycznych w procesie integracji europejskiej: Polska - Słowacja - Ukraina - Niemcy", w terminie wrzesień 2021 r.	Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL
4	Międzynarodowa Konferencja Naukowa Intermarium - Przestrzeń Wolności i Ładu, w dniu 09.06.2021 r. w Warszawie, ZMIANA TERMINU na 28.05.2021 r.	Fundacja Edukacja do wartości
5	patronat honorowy Podsekretarza Stanu - badania naukowe dotyczące przyczyn i uwarunkowań przestępczości oraz jej zapobiegania w ramach projektu	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności "BONA FIDES"

	„Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych”	
6	Konferencja pt. "Cyberprzestępczość w dobie pandemii", w dniu 24.06.2021 r. w Nowej Dębie, w ramach II Konferencja Kryminalistyczna pn. "Carpathia forensic evidence 2021" KOLEJNA ZMIANA TERMINU na 09.11.2021 r.	Stowarzyszenie Instytucja Społeczna Przyjazny Samorząd
7	patronat honorowy Podsekretarza Stanu - Zawody strzeleckie, w dniu 25.07.2021 r. na Strzelnicy Nadleśnictwa Biłgoraj	Biłgorajskie Stowarzyszenie Kolekcjonerów Broni VICTORIA
8	patronat honorowy Sekretarza Stanu - Wirtualny Kongres Funkcjonowanie Służby Więziennej w czasie i po pandemii koronawirusa, w terminie przełom września i października 2021 r.	Stowarzyszenie POSTIS
9	Kampania "Stop manipulacji - nie daj się oszukać" - zasięg ogólnopolski, w terminie 2021/2022	Stowarzyszenie Manko - Głos Seniora
10	patronat honorowy Sekretarza Stanu - Piknik Rodzinny, w dniu 12.09.2021 r. na Błoniach w Raławicach	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Raławice
11	III Ogólnopolski Konwent pt.: "Współpraca międzysektorowa i innowacje na rzecz bezpieczeństwa drogowego", w dniach 28-	Fundacja „Nadzieja” Osób Poszkodowanych w Wypadkach Drogowych OPP

	29.10.2021 r. w Warszawie	
12	Premiera filmu pt. Młodość, prawo i odpowiedzialność.pl , w dniu 23.09.2021 r. w Warszawie	Stowarzyszenie Akademia Sportu Artura Siódmiaka
13	udział MS w komitecie honorowym - XI edycja Ogólnopolski Konkurs Żołnierze Wyklęci - Bohaterowie Niezłomni , w terminie marzec 2022 r. rozstrzygnięcie 20.06.2022 r.	Fundacja im. Kazimierza Wielkiego
14	IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Społeczna działalność na rzecz więźniów i ich rodzin" , w dniu 21.02.2022 r. UKSW w Warszawie	Jednym ze współorganizatorów jest Stowarzyszenie "PATRONAT" (pozostali współorganizatorzy: UKSW; Wyższa Szkoła Penitencjarystyki i Kryminologii; Akademia Pedagogiki im. Grzegorzewskiej)

Honorowe patronaty udzielone przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej oraz udział w Komitecie Honorowym Dyrektora Generalnego Służby Więziennej.

1. Konferencja naukowa pt. „Czynniki warunkujące efektywne funkcjonowanie, w społeczeństwie osób doświadczonych izolacją penitencjarną, ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy dziecka” **Małopolskie Stowarzyszenie Probacja w Krakowie**;
2. Konferencja **DEFENCE24 DAY & SOFEAST – Defence24 Sp. z o.o.**;
3. **Komitet Budowy Pomnika Żołnierzy Wyklętych w Raciborzu** ;
4. **Międzynarodowe Targi Policji i Bezpieczeństwa Publicznego POLSECURE – Targi Kielce S.A.**;

II. Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Fundusz Sprawiedliwości

W ramach realizacji zadań na rok 2021 Dysponent Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości zawarł z podmiotami niezaliczanymi do sektora finansów publicznych 9 umów, na zadania związane z przeciwdziałaniem przyczynom przestępczości.

Ponadto należy podkreślić, że w wyniku zawartych umów wieloletnich na realizację zadań w 2019 r., w kolejnym roku działalności, tj. 2021 liczba umów finansowych wynosiła 60. Wskazane powyżej umowy wieloletnie na realizację zadań w 2021 r. dotyczyły działań związanych z przeciwdziałaniem przyczynom przestępczości – 6 umów oraz pomocą pokrzywdzonym przestępstwem – 54 umowy.

W wyniku zawartych umów wieloletnich na realizację zadań w 2020 r., w kolejnym roku działalności, tj. 2021 liczba umów finansowych wynosiła 58 umowy. Wskazane powyżej umowy wieloletnie na realizację zadań w 2021 r. dotyczyły działań związanych z pomocą postpenitencjarną – 35 umów, przeciwdziałaniem przyczynom przestępczości – 20 umów oraz pomocą pokrzywdzonym przestępstwem – 3 umowy.

Wszystkie wskazane powyżej umowy zawarto z jednostkami niezaliczanymi do sektora finansów publicznych. Informacje o działalności Funduszu Sprawiedliwości dostępne są na stronie internetowej Funduszu Sprawiedliwości pod adresem:

<https://www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl/>

III. Rada Polityki Penitencjarnej

Rada Polityki Penitencjarnej jest organem doradczym Ministra Sprawiedliwości, powołanym na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. z 2021 r., poz.1064, z późn. zm.). Zgodnie z art. 2 ust. 4 powołanej ustawy, w skład rady wchodzi m.in. przedstawiciele nauki oraz organizacji pozarządowych.

Członkami Rady Polityki Penitencjarnej obecnej kadencji są przedstawiciele czterech organizacji pozarządowych oraz ośmiu przedstawicieli świata nauki. Informacje o statusie

prawnym, składzie, działalności Rady Polityki Penitencjarnej oraz sprawozdania z działalności zamieszczone pod adresem:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/rada-polityki-penitencjarnej>

W roku 2021 nie odbyło się żadne posiedzenie Rady Polityki Penitencjarnej, co w głównej mierze spowodowane było epidemią COVID-19.

IV. Rada Główna do spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym

Rada Główna do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym jest organem opiniodawczo-doradczym działającym przy Ministrze Sprawiedliwości, powoływanym przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 40 § 1 k.k.w. oraz rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1998 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu powoływania oraz działania Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, a także rad terenowych do spraw społecznej readaptacji i pomocy skazanym (Dz. U. Nr 113, poz. 723, z późn. zm.).

Prezes Rady Ministrów może powołać w skład Rady Głównej przedstawicieli stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji, kościołów i innych związków wyznaniowych, a także związków zawodowych i samorządu zawodowego, przedstawicieli nauki oraz osoby godne zaufania, mogące wnieść istotny wkład w realizację celów działania Rady Głównej. W aktualnym składzie Rady Głównej zasiada sześciu przedstawicieli stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji, trzech przedstawicieli świata nauki, przedstawiciel związku zawodowego oraz przedstawiciel Kościoła Rzymskokatolickiego – łącznie jedenaście osób.

Informacje o statusie prawnym, składzie, działalności Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, w tym podjęte uchwały oraz sprawozdania z działalności dostępne są pod adresem: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/rada-glowna-ds-spolecznej-readaptacji-i-pomocy-skazanym>.

W 2021 r. w ramach struktury Rady Głównej powstały dwie komisje doraźne, których celem jest zainicjowanie zmian legislacyjnych i systemowych w dążeniu do kompleksowej

poprawy systemu readaptacji i pomocy skazanym w Polsce. Są to: komisja doraźna Rady Głównej do zebrania postulatów dotyczących projektu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu powoływania oraz działania Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym oraz komisja doraźna Rady Głównej do spraw podjęcia prac związanych z opracowaniem dokumentu strategicznego w obszarze kompletnego systemu ułatwiania readaptacji społecznej obejmującej cały proces readaptacji skazanych. Obie komisje w 2021 r. zakończyły procedowanie – wyniki ich prac w formie spisanych dokumentów będą przedstawione wszystkim członkom Rady Głównej i poddane pod dyskusję na jej najbliższym posiedzeniu, które jest wstępnie planowane na pierwszy kwartał 2022 r. Podjęte działania mogą skutkować ewentualnym zainicjowaniem prac legislacyjnych w przedstawionym zakresie.

V. Społeczna Rada do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości

Społeczna Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości została powołana jako organ pomocniczy Ministra Sprawiedliwości na podstawie Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie powołania Społecznej Rady do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości (Dz. Urz. Ministra Sprawiedliwości z 2019 r., poz. 140).

W pracach IV kadencji Rady uczestniczy grono 16 ekspertów (m.in. mediatorów, sędziów, prawników, profesjonalnych pełnomocników, dydaktyków).

Zgodnie z § 3 ust. 2 Regulaminu Pracy Rady ds. ADR, przyjętego na podstawie uchwały nr 2/2019 Społecznej Rady do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2019 r., do zadań Rady należy:

1. bieżące monitorowanie krajowego systemu metod ADR w zakresie zgodności z wymogami prawa unijnego;
2. proponowanie rozwiązań o charakterze prawnym oraz organizacyjno-praktycznym służących rozwojowi metod ADR, w szczególności mediacji;

3. opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących metod ADR, w szczególności mediacji;
4. opracowywanie i udoskonalanie jednolitego modelu instytucji mediacji w polskim systemie prawa;
5. wypracowywanie i upowszechnianie standardów postępowania mediacyjnego, szkolenia mediatorów oraz bieżąca analiza zagrożeń w tym zakresie;
6. propagowanie metod ADR;
7. tworzenie warunków instytucjonalnych do rozwoju poszczególnych metod ADR;
8. podejmowanie innych działań wpisujących się w rozwój i promocję metod ADR.

Informacje o statusie prawnym, składzie oraz działalności Społecznej Rady do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości zamieszczone są na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości pod adresem <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/iv-kadencja>

Kadencja Rady upływa z dniem 31 czerwca 2023 roku.

VI. Działania informacyjne i promocyjne dotyczące alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji, podnoszące świadomość strony społecznej w zakresie działalności w tej dziedzinie Ministerstwa Sprawiedliwości

Ta forma współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi prowadzona jest poprzez szeroki proces konsultacyjno-informacyjny. W procesie tym wykorzystywana jest wiedza, jaką dysponują organizacje społeczne, działające zarówno na poziomie centralnym, jak i lokalnym.

Do inicjatyw podejmowanych w tym zakresie należały przede wszystkim:

1. prowadzenie i aktualizacja strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, w części dotyczącej mediacji <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/mediacje>
2. prowadzenie i aktualizacja profilu poświęconego tematyce mediacyjnej na portalu społecznościowym Facebook [Mediacja.gov](https://www.facebook.com/Mediacja.gov);

3. organizacja konferencji poświęconej tematyce mediacyjnej (2021 r. – O współczesnej mediacji).

Ponadto, podległa Ministrowi Sprawiedliwości Służba Więzienna, prowadzi działania informacyjne i promocyjne dotyczące instytucji mediacji. W jednostkach penitencjarnych dostępne są materiały dotyczące mediacji, np. w postaci ulotek i plakatów, które umieszczone są na tablicach ogłoszeń w oddziałach mieszkalnych oraz w miejscach dostępnych dla osadzonych i ich rodzin. Za pośrednictwem zakładowych radiowęzłów i telewizji emitowane są materiały dotyczące postępowania mediacyjnego. Informatory oraz publikacje o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów są udostępniane osadzonym w zasobach bibliotecznych oraz za pośrednictwem wychowawców. Mediacja i inne ADR są przedmiotem spotkań skazanych z przedstawicielami m.in. organizacji pozarządowych i sądów. Dużą popularnością cieszą się, regularnie organizowane w jednostkach penitencjarnych, spotkania z mediatorami. Działania te intensyfikowane są szczególnie w trakcie obchodów Tygodnia Mediacji (październik). Obszar komunikacji społecznej oraz zagadnienia związane z mediacją są również elementem wielu programów resocjalizacyjnych oraz projektów.

a) Pilotaż programu wdrażającego ideę sprawiedliwości naprawczej na terenie Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Lublinie

Na terenie Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Lublinie realizowany jest - przez Szkołę Wyższą Wymiaru Sprawiedliwości ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości - projekt pn. „Pilotaż programu wdrażającego ideę sprawiedliwości naprawczej na terenie Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Lublinie”.

Celem projektu jest m.in.:

- o podnoszenie poziomu wiedzy na temat sprawiedliwości naprawczej i mediacji wśród: osób pozbawionych wolności, osób pokrzywdzonych przestępstwem, rodzin pokrzywdzonych, a także wśród funkcjonariuszy oraz pracowników Służby Więziennej, kuratorów sądowych, adwokatów, radców prawnych, sędziów, prokuratorów;

- zwiększenie świadomości sprawców przestępstw w zakresie konsekwencji swojego zachowania oraz zrozumienia krzywd, jakie wyrządzili pokrzywdzonym, ich rodzinom, własnym bliskim, a także społeczności lokalnej;
- zwiększenie liczby spraw kierowanych do mediacji w sprawach karnych, w szczególności po wyroku;
- zadośćuczynienie pokrzywdzonym i ich bliskim za wyrządzone krzywdy;
- przywrócenie równowagi w środowisku sprawcy i ofiary;
- kształtowanie pożądanych postaw społecznych.

Szczegóły dot. projektu znajdują się na stronie
<https://mediacjaiprawiedliwoscnaprawcza.pl/>

Realizacja projektu przewidziana jest do 30 czerwca 2022 r.

- b) *Upowszechnienie alternatywnych metod rozwiązywania sporów poprzez podniesienie kompetencji mediatorów, utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz działania informacyjne*

Ministerstwo Sprawiedliwości realizuje projekt pn. „Upowszechnienie alternatywnych metod rozwiązywania sporów poprzez podniesienie kompetencji mediatorów, utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz działania informacyjne” współfinansowany z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (nr POWR.02.17.00-IP.04-00-001/20).

Celem projektu jest profesjonalizacja zawodu mediatora poprzez utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz przeprowadzenie cyklu szkoleń mediacyjnych w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, a także podniesienie wiedzy o e-mediacji oraz możliwości wykorzystania jej w sporach gospodarczych i pracowniczych.

Działania realizowane w ramach ww. projektu skierowane są przede wszystkim do: obywateli zainteresowanych skorzystaniem z postępowania mediacyjnego, organów wymiaru sprawiedliwości jako kierujących sprawy do mediacji, mediatorów, osób, które chcą uzyskać uprawnienia mediacyjne.

Na projekt pn. „Upowszechnienie alternatywnych metod rozwiązywania sporów poprzez podniesienie kompetencji mediatorów, utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz działania informacyjne” składają się następujące działania:

- o przeprowadzenie prac analitycznych dot. potrzeb społecznych związanych z realizacją projektu,
- o przygotowanie raportu z przeprowadzonych prac analitycznych dot. potrzeb związanych z realizacją projektu,
- o przeprowadzenie prac legislacyjnych wynikających z realizacji projektu,
- o przygotowanie i wdrożenie systemu informatycznego pn. Krajowy Rejestr Mediatorów (KRM),
- o przeprowadzenie cyklu szkoleń mediacyjnych, w tym w zakresie e-mediacji,
- o przeprowadzenie działań informacyjnych.

Przedmiotowy projekt jest realizowany w partnerstwie z Centralnym Instytutem Analiz Polityczno-Prawnych, Konfederacją Lewiatan, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II oraz Regionalną Izbę Gospodarczą Pomorza. Partnerzy prowadzą Centra Arbitrażu i Mediacji, które powstały w ramach projektu Centra Arbitrażu i Mediacji (utworzone w wyniku realizacji projektów wyłonionych w ramach konkursu nr POWR.02.17.00-IP.04-00-001/17 oraz nr POWR.02.17.00-IP.04-00-0010/17).

Szczegóły dot. projektu znajdują się na stronie <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/projekt-krm2> oraz w mediach społecznościowych: [LinkedIn](#) oraz [Facebook](#).

Realizacja projektu przewidziana jest do sierpnia 2023 r.

VII. Wspieranie inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe, związanych z upowszechnianiem i rozwojem alternatywnych sposobów rozstrzygnięcia sporów, w szczególności mediacji

W ramach współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi ma miejsce wspieranie działalności organizacji obywatelskich. W ramach ww. współpracy podejmowano m.in. następujące działania:

- a) promocja, z wykorzystaniem mediów społecznościowych, inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz upowszechniania alternatywnych sposobów rozstrzygania sporów, w szczególności mediacji,
- b) udział przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości, na zaproszenie organizatorów, w inicjatywach organizowanych przez organizacje obywatelskie, np. w konferencjach, spotkaniach roboczych, salonach mediatorów, panelach dyskusyjnych.

VIII. Rada Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej

W zakresie działalności Rady Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej.

W dniu 16 lipca 2019 r. Minister Sprawiedliwości wydał zarządzenie w sprawie powołania oraz nadania regulaminu pracy Rady Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 154), na podstawie którego powołał Radę Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej, zwaną dalej: „Radą”.

Zgodnie z treścią art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. *o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej* (Dz. U. z 2021 r., poz. 945), zwanej dalej: „ustawą” Rada jest organem opiniodawczo – doradczym Ministra Sprawiedliwości. Stosownie do treści art. 17 ust. 3 ustawy, do zakresu działania Rady należy:

- 1) analiza wykonywania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej;
- 2) zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej;

- 3) opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej;
- 4) wyrażanie opinii w innych sprawach z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

W celu realizacji powyższych zadań w roku 2021 r. Rada zorganizowała 1 posiedzenie, które odbyło się w dniu 7 kwietnia 2021 r., na które oprócz członków rady oraz pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości, zostali również zaproszeni przedstawiciele organizacji pozarządowych. Podczas powołanej narady, omówiono wyniki przeprowadzonych badań w zakresie jakości dokonywania zapisów na porady (telefonicznych i za pośrednictwem systemu) oraz ilości udzielanych porad. Omówiono potrzebę prowadzenia stałego monitoringu zapisów na porady i interwencji ukierunkowanych na eliminację nieprawidłowości.

Ponadto przedstawiono pomysł przeprowadzenia cyklu szkoleń w tym zakresie oraz podniesienia kompetencji osób pracujących w starostwach przy realizacji systemu nieodpłatnej pomocy. Zaprezentowano również założenia planowanego konkursu dobrych praktyk w realizowaniu zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Podniesiono, iż Ministerstwo Sprawiedliwości planuje podjąć działania mające na celu ustanowienie ogólnopolskiego dnia nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a następnie w ramach jego obchodów zorganizować Ogólnopolską konferencję w Ministerstwie Sprawiedliwości. W trakcie posiedzenia Rada omówiła także wyniki działania organizacji pozarządowych w poszczególnych powiatach i województwach oraz zwróciła uwagę na spadek ilości porad w toku roku pandemicznego, wyznaczając cele mające poprawić ten stan. Wypracowano także stanowisko w sprawie uniwersyteckich klinik prawa.

Oprócz ww. Posiedzenia Rady, Ministerstwo Sprawiedliwości zorganizowało również spotkanie w sprawie omówienia funkcjonowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z Członkami Rady oraz z pracownikami Ministerstwa Sprawiedliwości, jak również z zaproszonymi przedstawicielami samorządów powiatowych i przedstawicielami organizacji pozarządowych w osobach dr Filipa Czernickiego oraz Piotra Lewko. Podczas spotkania, które odbyło się 28 kwietnia 2021 r.,

dyskutowano o przyszłości funkcjonowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Omówiono analizę porównawczą dotyczącą liczby udzielonych porad w punktach npp-npo w 2019 i 2020 roku oraz przedstawiono wyniki przeprowadzonego badania jakości dokonywania zapisów na porady w starostwach powiatów i urzędach miast metodą „tajemniczego klienta”, a także analizę sytuacji w powiatach, które udzieliły najmniejszą liczbę porad w drugiej połowie 2020r. Przedstawiciele starostw zwrócili uwagę na konieczność szkoleń dla osób udzielających nieodpłatnej pomocy. Dyskutowano również nad problemem beneficjentów sprawiających trudności organizacyjne w poszczególnych punktach oraz o kwestii dostępu do porad i potrzeb w tym zakresie osób starszych. W trakcie spotkania przedstawiono także pomysły odnośnie rozszerzenia funkcjonalności systemu teleinformatycznego oraz możliwości wyboru konkretnej osoby, która ma udzielić nieodpłatnej porady.

Warto również zaznaczyć, iż w celu realizacji postulatów Rady podnoszonych w 2020 i 2021 roku, został przeprowadzony proces legislacyjny, na skutek którego dokonano nowelizacji rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z dnia 21 grudnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 2492). Projekt wskazanego rozporządzenia był szeroko konsultowany zarówno ze stowarzyszeniami działającymi w ramach punktów npp-npo, jak i starostwami. Uwagi złożone do projektu m.in. przez starostwa powiatowe i Stowarzyszenie DOGMA pozwoliły na ustalenie ostatecznej wersji rozporządzenia. Dzięki powołanym zmianom m.in. usprawniono funkcjonowanie całego systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w dobie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 i wprowadzono rozwiązania ułatwiające beneficjentom poszczególne procedury związane z dostępem do systemu nieodpłatnej pomocy. Ponadto umożliwiono udzielanie porad całkowicie zdalnie.

Ministerstwo Sprawiedliwości przeprowadziło również projekt tworzenia punktów specjalistycznych w ramach systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Starostwa powiatowe, jak i organizacje pozarządowe w ramach prowadzonych punktów, zgłaszają kolejne dyżury specjalistyczne, których pełną i ciągle poszerzaną listę można znaleźć na stronie <https://np.ms.gov.pl/>.

Ponadto należy podkreślić, iż w toku bieżącej działalności, pracownicy Ministerstwa Sprawiedliwości, jak i członkowie Rady reagują na liczne zapytania i propozycje ze strony organizacji pozarządowych współpracującymi z punktami lub chcącymi rozpocząć taką współpracę. Reakcja na składane sugestie oraz pytania jest właściwie natychmiastowa, a z częścią rozwiązanych problemów, można zapoznawać się za pośrednictwem bazy wiedzy, udostępnionej na stronie internetowej dotyczącej nieodpłatnej pomocy.

IX. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w trakcie przebiegu tworzenia projektów aktów normatywnych

W ramach prowadzonych w 2021 roku przez Departament Legislacyjny Prawa Cywilnego, Departament Legislacyjny Prawa Karnego, Departament Legislacyjny Ustroju Sądów oraz Departament Prawa Europejskiego procesów legislacyjnych, projekty aktów normatywnych konsultowane były z kilkudziesięcioma organizacjami pozarządowymi właściwymi w odniesieniu do przedmiotu regulacji, spośród których należy wymienić w szczególności:

- APPLiA Polska -Ogólnopolski Związek Producentów AGD;
- Business Centre Club;
- Centralny Instytut Analiz Polityczno-Prawnych;
- Centrum Aktywności Społecznej Pryzmat;
- Centrum Ochrony Dziecka;
- Dolnośląskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych Frontis;
- Europejskie Centrum Konsumentkie w Polsce;
- Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”;
- Federacja Konsumentów;
- Federacja Przedsiębiorców Polskich;
- Forum Związków Zawodowych;
- Fundacja Court Watch Polska;
- Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę;
- Fundacja Dziecko w Centrum;

- Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju;
- Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris;
- Fundacja im. Stefana Batorego;
- Fundacja Panoptykon;
- Fundacja po Drugie;
- Fundacja Polskie Towarzystwo Prawnicze „OPUS IURIS”;
- Fundacja Pro Futuro Theologiae;
- Fundacja Wspierania Praworządności Zdążyć z Pomocą;
- Helsińska Fundacja Praw Człowieka;
- Instytut Prawa i Społeczeństwa INPRIS;
- Izba Gospodarki Elektronicznej (e-Izba);
- Klub Hodowców Rasy Owczarek Niemiecki;
- Komisja Krajowa Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”;
- Komitet Ochrony Praw Dziecka;
- Konfederacja „Lewiatan”;
- Krajowa Izba Gospodarcza;
- Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna;
- Krajowa Izba Radców Prawnych;
- Krajowa Rada Diagnostów Laboratoryjnych;
- Krajowa Rada Fizjoterapeutów;
- Krajowa Rada Kuratorów;
- Krajowa Rada Notarialna;
- Krajowa Rada Radców Prawnych;
- Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów;
- Krajowa Rada Związku Zawodowego Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej;
- Krajowa Sekcja Służby Więziennej NSZZ „Solidarność”;
- Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów;
- Krajowe Stowarzyszenie Zawodowych Kuratorów Sądowych;

- Krajowy Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Ad rem”;
- Krajowy Sekretariat Ochrony Zdrowia NSZZ „Solidarność”
- Międzyzakładowa Organizacja Związkowa Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” Pracowników Sądownictwa;
- Międzyzakładowa Organizacja Związkowa NSZZ „Solidarność” Pracowników Sądownictwa i Prokuratury;
- Naczelna Rada Adwokacka;
- Naczelna Rada Lekarska;
- Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych;
- Naczelna Rada Zrzeszeń Handlu i Usług, Organizacja Samorządu Małych i Średnich Przedsiębiorstw
- Naczelny Sąd Administracyjny;
- Niezależne Stowarzyszenie Prokuratorów „Ad Vocem”;
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa;
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej;
- NSZZ „Solidarność”;
- Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych;
- Ogólnopolski Związek Zawodowy Kuratorów Sądowych;
- Ogólnopolski Związek Zawodowy Lekarzy;
- Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Asystentów Sędziów;
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych;
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Zawodowych Mediatorów;
- Polska Fundacja im. Roberta Schumana;
- Polska Federacja Kynologiczna;
- Polska Federacja Pracodawców Ochrony Zdrowia;

- Polska Federacja Producentów Żywności – Związek Pracodawców;
- Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (PIIT);
- Polska Izba Komunikacji Elektronicznej (PIKE);
- Polski Klub Psa Rasowego – Polski Związek Kynologiczny;
- Polski Związek Pracodawców Prawniczych;
- Polskie Centrum Mediacji;
- Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo;
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną;
- Polskie Stowarzyszenie Sprzedaży Bezpośredniej;
- Polskie Towarzystwo Pedagogów Specjalnych;
- Porozumienie Samorządów Zawodowych i Stowarzyszeń Prawniczych;
- Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- Sąd Najwyższy;
- Sieć Obywatelska Watchdog Polska;
- Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSiP „VOTUM”;
- Stowarzyszenie Amnesty International;
- Stowarzyszenie Asystentów Sędziów;
- Stowarzyszenie Aquila;
- Stowarzyszenie Bractwa Więziennego Samarytania;
- Stowarzyszenie Doradców Prawnych;
- Stowarzyszenie Interwencji Prawnej;
- Stowarzyszenie Konsumentów Polskich;
- Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej;
- Stowarzyszenie Lekarzy Praktyków
- Stowarzyszenie Lekarzy Weterynarii Małych Zwierząt
- Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych;
- Stowarzyszenie Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej;
- Stowarzyszenie Pomoc Kościołowi w Potrzebie;
- Stowarzyszenie Prawnicy dla Polski;

- Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”;
- Stowarzyszenie Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej;
- Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA;
- Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych Rzeczypospolitej Polskiej;
- Stowarzyszenie Rzeczników Konsumentów
- Stowarzyszenie Sędziów „Themis”;
- Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”;
- Stowarzyszenie Sędziów Rodziny „Pro Familia”;
- Stowarzyszenie Sędziów Rodziny w Polsce;
- Stowarzyszenie Wspierania Aktywności „Bona Fides”;
- Śląskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych AUXILIUM;
- Towarzystwo Wiedzy Powszechnej;
- Tymczasowa Rada Krajowej Sekcji Służby Więziennej;
- Urząd Komunikacji Elektronicznej Polska Akademia Nauk;
- Urząd Ochrony Danych Osobowych;
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- Związek Dealerów Samochodów;
- Związek Kynologiczny w Polsce;
- Związek Owczarka Niemieckiego Długowłosego w Polsce;
- Związek Powiatów Polskich;
- Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska;
- Związek Pracodawców Business Centre Club;
- Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce;
- Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
- Związek Rzemiosła Polskiego;
- Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej;
- Związek Zawodowy Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej;
- Związek Zawodowy Prokuratorów i Pracowników Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej.

X. Inne działania jednostek organizacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości

W ramach prac Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich, jako jednostki organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości wyznaczonej do wiodącej roli w zakresie koordynacji prac oraz organizowania współpracy z organizacjami pozarządowymi, w 2020 roku zostało powołane stanowisko Koordynatora do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie który kontynuował swoje zadania i obowiązki również w roku 2021.

Na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości znajduje się zakładka poświęcona współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi zawierająca informacje o aktualnym *Programie współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi*, rocznych sprawozdaniach z realizacji współpracy, konsultacjach publicznych oraz dane kontaktowe do Koordynatora.

Link do strony:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/wspolpraca-z-organizacjami-pozarządowymi>

Za pomocą zamieszczonego na tej stronie formularza kontaktowego możliwe jest samodzielne zgłoszenie się organizacji do bazy interesariuszy, ze wskazaniem danych kontaktowych, obszaru zainteresowań oraz przesłaniem uwag, informacji lub pytań.

Link do webankiety:

<https://www.webankieta.pl/ankieta/548104/formularz-kontaktowy.html>

Na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości zostały umieszczone utworzone w 2021 roku dwa dokumenty :

- Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi za 2020 r.

- Ocenę programu współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi za lata 2017-2020.

Departament Prawa Administracyjnego skierował do rządowego procesu legislacyjnego projekt ustawy o wolności słowa w internetowych serwisach społecznościowych. Projekt został wpisany do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów we wrześniu 2021 pod numerem UD293. Pismem z dnia 29 września 2021 r. przekazano projekt w ramach konsultacji publicznych do Rady Dialogu Społecznego oraz 24 organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka, edukacją prawną, wspieraniem idei społeczeństwa obywatelskiego oraz technologiami cyfrowymi. W rezultacie do Departamentu Prawa Administracyjnego wpłynęły uwagi od 20 organizacji pozarządowych (fundacji, stowarzyszeń, organizacji pracodawców oraz izb gospodarczych) oraz przedsiębiorstw, a także czterech osób fizycznych. Ponadto wpłynął również "List otwarty organizacji branżowych" podpisany przez 8 organizacji samorządu gospodarczego. Sporządzono raport z konsultacji publicznych. Po zakończeniu etapu uzgodnień międzyresortowych projekt został przekazany Stałemu Komitetowi Rady Ministrów wraz z raportem z konsultacji publicznych oraz pozostałymi wymaganymi dokumentami.

W ramach prowadzonego w **Departamencie Legislacyjnym Prawa Karnego** w 2021 r. procesu legislacyjnego konsultacjom publicznym z organizacjami pozarządowymi podlegały niżej wymienione projekty aktów prawnych:

1. *projekt ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (UD287);*
2. *projekt ustawy o kuratorach sądowych (UD249);*
3. *projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (UD281);*
4. *projekt ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (UD248);*
5. *projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (UD282);*
6. *projekt ustawy o wykonaniu Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską*

i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony, w zakresie współpracy w sprawach karnych (UC96);

7. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie utworzenia Prokuratury Okręgowej w Sosnowcu oraz zmiany rozporządzenia w sprawie utworzenia Wydziałów Zamiejscowych Departamentu do Spraw Przeszłości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, prokuratur regionalnych, okręgowych i rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości;*

8. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury;*

9. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego;*

10. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie stanowisk służbowych oraz stopni funkcjonariuszy Służby Więziennej;*

11. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;*

12. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji i przebiegu aplikacji notarialnej;*

13. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wykazu chorób i ułomności, wraz z kategoriami zdolności do służby kandydata do Służby Więziennej i funkcjonariusza Służby Więziennej;*

14. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wniosku o udzielenie informacji lub udostępnienie danych osobowych o osobie obecnie lub uprzednio pozbawionej wolności;*

15. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie postępowania kwalifikacyjnego do Służby Więziennej;*

16. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie trybu postępowania oraz sposobu dokumentowania przez funkcjonariuszy Służby Więziennej kosztów*

poniesionych na ochronę prawną, a także podmiotów właściwych w sprawie zwrotu tych kosztów;

17. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie psów służbowych w Służbie Więziennej;*

18. *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej prowadzonej w podmiotach leczniczych dla osób pozbawionych wolności oraz sposobu jej przetwarzania.*

W ramach prowadzonych prac legislacyjnych w **Departamencie Legislacyjnym Prawa Cywilnego** Wydział Prawa Rejestrów konsultował projekty aktów normatywnych z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Konsultacje publiczne prowadzone były w oparciu o rekomendacje zawarte w rządowym dokumencie „Wytyczne do przeprowadzenia oceny wpływu i konsultacji publicznych w ramach procesu legislacyjnego”. Został ustalony krąg podmiotów zainteresowanych daną tematyką w oparciu o opublikowaną listę organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów współpracujących z Ministerstwem Sprawiedliwości. W piśmie kierującym projekt do konsultacji wskazywano czas ich trwania, przy uwzględnieniu zagwarantowanego przez przepisy prawa czasu na przedstawienie opinii przez podmioty, biorące udział w konsultacjach (np. związki zawodowe czy organizacje pracodawców). Przeanalizowano opinie krytyczne zgłoszone do konsultowanego projektu i jeżeli uznano je za zasadne dokonano zmian w swojej propozycji. Podmioty biorące udział w konsultacjach, które zgłosiły uwagi otrzymywały merytoryczną odpowiedź czy to w formie pisemnej czy na konferencji uzgodnieniowej, jeżeli zachodziła konieczność jej zorganizowania.

Podsumowanie konsultacji następowało w formie publicznie dostępnego dokumentu z zestawieniem zgłoszonych opinii i merytorycznym odniesieniem się do nich. W celu zagwarantowania powszechności konsultacji, informacja o nich umieszczana była na stronie Rządowego Procesu Legislacyjnego.

Wydział Prawa Cywilnego prowadzi prace analityczno-koncepcyjne w obszarze zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji, zapewniającym możliwość decydowania we własnych sprawach każdej osobie w zakresie, na

jaki pozwala jej rozeznanie i świadomość dokonywanych czynności prawnych. Podczas prowadzonych prac przedstawiciele Wydziału Prawa Cywilnego odbyli szereg spotkań z Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, w ramach których analizowano możliwe rozwiązania w celu wprowadzenia w miejsce ubezpieczeniowego modelu wspieranego podejmowania decyzji:

- **25 lutego 2021 r.** spotkanie zorganizowane przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych z Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną;
- **30 lipca 2021 r.** udział przedstawicieli Wydziału Prawa Cywilnego w seminarium zorganizowanym przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością intelektualną pt. „Czeski system wspieranego podejmowania decyzji”, z udziałem prawników z czeskiej organizacji Rytmus: Jana Strnada i Terezy Bártovej,
- **12 sierpnia 2021 r.** udział przedstawicieli Wydziału Prawa Cywilnego w seminarium zorganizowanym przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną pt. "Irlandzki system wspieranego podejmowania decyzji" z udziałem ekspertek z Irlandii: Áine Flynn, dyrektorki Decision Support Service, rządowej agencji odpowiedzialnej za system wspieranego podejmowania decyzji, Dr. Meredith Raley, ekspertki ds. polityki publicznej i rozwoju Disability Federation of Ireland, największej irlandzkiej federacji organizacji osób z niepełnosprawnościami, reprezentującej środowisko osób z niepełnosprawnościami w pracach nad wspieranym podejmowaniem decyzji.

W czerwcu 2021r. Zespół ekspercki ds. wspieranego podejmowania decyzji, w którego pracach biorą udział przedstawiciele: Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych (lider projektu), Kancelarii Prezydenta RP, Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną (partner projektu), Fundacji im. Królowej Polski św. Jadwigi (partner projektu) przedstawił Ministerstwu Sprawiedliwości roboczą propozycję nowego instrumentu w zakresie włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami, który mógłby podlegać testowaniu w ramach realizacji projektu pt. „*Aktywni niepełnosprawni narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych*”.

Biuro Dyrektora Generalnego – jak w roku ubiegłym – współpracuje z dwiema organizacjami zajmującymi się aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych. Na podstawie tej współpracy ogłoszenia o naborach na wolne stanowiska w służbie cywilnej w Ministerstwie Sprawiedliwości przekazywane są do organizacji działającej na rzecz osób niepełnosprawnych „Integracja” na adres mailowy warszawa@integracja.org oraz do Fundacji Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych na adres mailowy biuro@fazon.pl.

Współpraca ze Służbą Więzienną

Działania informacyjne i promocyjne dotyczące alternatywnych sposobów rozstrzygnięcia sporów, w szczególności mediacji, podnoszące świadomość strony społecznej w zakresie działalności w tej dziedzinie Ministerstwa Sprawiedliwości.

Tematyka mediacji jest przedmiotem spotkań skazanych z przedstawicielami między innymi organizacji pozarządowych i sądów. Dużą popularnością cieszą się spotkania z mediatorami, które regularnie organizowane są w jednostkach penitencjarnych. Z uwagi na panujący w kraju stan epidemiczny aktywność ta została przeniesiona na platformy komunikatora internetowego. Stąd też przed skazanymi, w dostępnej dla nich formie, otwiera się droga do uporania się z ich problemami w drodze mediacji. Wychowawcy diagnozując taką potrzebę umożliwiają skazanym kontakt z mediatorem (wcześniej był to kontakt bezpośredni na terenie jednostki, w 2021 r. w związku z sytuacją epidemiczną w kraju kontakt ten jest realizowany za pomocą innych środków przekazu). Pomocą mediatora zostało objętych 28 osadzonych.

Innowacyjnym rozwiązaniem w zakresie mediacji jest wprowadzenie pilotażowego programu wdrażającego ideę sprawiedliwości naprawczej. Koncepcja pojawiła się po raz pierwszy podczas konferencji organizowanej w Areszcie Śledczym w Lublinie 18 listopada 2019 r. We wszystkich jednostkach okręgu lubelskiego od czerwca 2020 r. realizowany jest projekt przygotowany przez Wyższą Szkołę Kryminologii i Penitencjarystyki w Warszawie (obecnie Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości) pn. „Pilotaż programu wdrażającego ideę

sprawiedliwości naprawczej na terenie Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Lublinie”. Jest to program obejmujący m.in.:

- realizację studiów podyplomowych z zakresu mediacji i sprawiedliwości naprawczej dla funkcjonariuszy i pracowników SW oraz dla zawodowych kuratorów sądowych,
- wsparcie skutecznej readaptacji skazanych i rozwój systemu pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz promowanie i wspieranie inicjatyw oraz przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów,
- podejmowanie przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i informacyjnym wśród lokalnego społeczeństwa itp.

W każdej jednostce okręgu lubelskiego zostały wyznaczone pokoje do mediacji. Raz w tygodniu odbywają się w nich dyżury mediatora, na które zgłaszają się osoby pozbawione wolności. W 2021 roku podjęto następujące aktywności w ww. zakresie:

- zrealizowano 434 dyżury pełnione przez mediatorów,
- w ramach dyżurów mediatorów udzielono 2220 porad w zakresie mediacji osobom pozbawionym wolności,
- przeprowadzono 90 mediacji,
- w czerwcu 2021 roku studia podyplomowe z zakresu mediacji w Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości zakończyło 3 funkcjonariuszy z jednostek okręgu lubelskiego,
- w październiku 2021 roku studia podyplomowe z zakresu mediacji w Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości rozpoczęło 4 funkcjonariuszy z jednostek okręgu lubelskiego.

Współpraca Służby Więziennej z podmiotami, o których mowa w art. 38 k.k.w.

Służba Więzienna zobowiązana jest na mocy art. 4 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej do współdziałania z organami państwowymi i samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, fundacjami, organizacjami oraz instytucjami, których celem jest współpraca w wykonywaniu kary pozbawienia wolności, jak również z kościołami, związkami wyznaniowymi, szkołami wyższymi i placówkami naukowymi oraz osobami godnymi zaufania. Rola organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku

publicznego, w tym kościołów i innych związków wyznaniowych, podkreślona została przez ustawodawcę w art. 38 k.k.w., zgodnie z którym podmioty te mogą współdziałać w wykonywaniu kar, w szczególności związanych z pozbawieniem wolności. Podmioty te mogą w porozumieniu z dyrektorem zakładu karnego lub aresztu śledczego uczestniczyć w prowadzeniu działalności resocjalizacyjnej, społecznej, kulturalnej, oświatowej, sportowej i religijnej w tych zakładach lub aresztach.

Służba Więzienna jest otwarta na tego rodzaju inicjatywy i z dużym powodzeniem współdziała z podmiotami zewnętrznymi stale poszerzając ofertę oddziaływań readaptacyjnych. Organizacje pozarządowe proponują często innowacyjne formy działania. Nowatorstwo podejmowanych przez nie działań polega przede wszystkim na zdolności tworzenia procedur, wzorców zachowań i modeli organizacyjnych w naturalny sposób wyrastających z otoczenia, w którym są wprowadzane. III sektor to w znacznej mierze organizacje działające na rzecz włączenia do życia społecznego grup marginalizowanych, osób w dużym stopniu zależnych od państwowych instytucji pomocy społecznej. Organizacje pozarządowe wspierają działania Służby Więziennej, a bywa również, że w sytuacji, gdy instytucje państwowe nie dysponują wystarczającą ofertą pomocową – wspierają je w procesie readaptacji i reintegracji społecznej skazanych. Podmioty te koncentrują się nie tylko na pracy z byłym więźniem, lecz także z jego rodziną. Sytuacja związana z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 w naturalny sposób wpłynęła na konieczność uelastycznienia współpracy z organizacjami pozarządowymi w celu zapewnienia osobom pozbawionym wolności pokonania nowych barier związanych z tą sytuacją, jak i readaptacji w środowisku otwartym. Pilnego rozwiązania wymagała sytuacja osadzonych deklarujących bezdomność, którzy w tym czasie opuszczają placówki penitencjarne. Służba Więzienna podjęła współpracę ze Stowarzyszeniem POSTIS z Lublina realizując projekt „Pokonać bezdomność. Program Pomocy osobom bezdomnym.”, którego celem było wsparcie byłych więźniów w kryzysie bezdomności. Stowarzyszenie POSTIS udzieliło w 2021 r. wsparcia byłym więźniom w zakresie m.in. zapewnienia tymczasowego schronienia na okres 1 lub 2 miesięcy, pomocy rzeczowej (bony żywnościowe i odzieżowe), pomocy psychologa i wolontariusza. Z tego rodzaju wsparcia skorzystało łącznie 436 osób.

Udział podmiotów zewnętrznych w posiedzeniach komisji penitencjarnej.

W polskim systemie penitencjarnym ustawodawca przewidział możliwość zaproszenia przez dyrektora jednostki penitencjarnej do udziału w komisji penitencjarnej osób godnych zaufania, zwłaszcza przedstawicieli stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji, o których mowa w art. 38 § 1 k.k.w. oraz kościołów i innych związków wyznaniowych. Przedstawiciele ci mogą służyć głosem doradczym w trakcie podejmowania przez komisje ważnych dla skazanego decyzji dotyczących postępów w resocjalizacji. Rozwiązanie to jest jednakże rzadko stosowane przez organy wykonawcze. Zazwyczaj współpraca koncentruje się na pomocy doraźnej, a rzadziej systemowej. Z uwagi na trudną sytuację pandemiczną w kraju i wynikającą z tego konieczność ograniczania kontaktów bezpośrednich osób pozbawionych wolności z osobami z zewnątrz działania podejmowane przez Służbę Więzienną były ograniczone.

Promocja zatrudnienia osób pozbawionych wolności w kontekście współpracy ze środowiskiem lokalnym.

Bardzo ważną sferą kooperacji jest również praca, jaka oferowana jest osobom odbywającym karę pozbawienia wolności przez podmioty poza więzienne, w tym organizacje pożytku publicznego. Skazani z dużym powodzeniem, wspomagają środowisko lokalne, m.in. sprzątając ulice, lasy, drogi, likwidując nielegalne wysypiska śmieci, wspomagając pracę wykwalifikowanej kadry w hospicjach, domach pomocy społecznej, czy też remontując szkoły, przedszkola, urzędy.

Reasumując należy podkreślić, że Służba Więzienna, dostrzegając bardzo duży potencjał organizacji pozarządowych, jest otwarta na współdziałanie oraz na efektywną współpracę. Wspólne inicjatywy na rzecz osób pozbawionych wolności przynoszą wymierne efekty, niewątpliwie urozmaicają oferowane formy oddziaływań resocjalizacyjnych i wnoszą nową jakość do pracy z osobami pozbawionymi wolności.

Działania podejmowane przez Szkołę Wyższą Wymiaru Sprawiedliwości w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W ramach powyższych działań zostały podpisane porozumienia o współpracy:

Porozumienie o współpracy z Polskim Związkiem Łowieckim

Obszary współpracy :

- działalność badawczo – ekspercka;
- działalność szkoleniowo – dydaktyczna;
- edukacyjno- promocyjna;
- działalność wydawnicza.

Porozumienie o współpracy z Biłgorajskim Stowarzyszeniem Kolekcjonerów Broni „Victoria”.

Współpraca polegała w szczególności na :

- wzajemnym świadczeniu pomocy merytorycznej i praktycznej oraz wsparciu materialnym przy organizacji wspólnych przedsięwzięć, mających na celu propagowanie postaw patriotycznych i upowszechnianie wiedzy historycznej, rozwój umiejętności strzeleckich, a także współzawodnictwo w zakresie sportów strzeleckich, w szczególności szkoleń i turniejów strzeleckich, a także pikników i akcji promujących strzelectwo i postawy proobronne;
- podejmowaniu działań promujących wspólne przedsięwzięcia, jak również działań promocyjnych dotyczących wydarzeń i indywidualnej działalności;
- współdziałaniu na rzecz umacniania postaw patriotycznych wśród społeczności lokalnych i regionalnych, kultywowania tradycji narodowej, umacniania zasad demokracji oraz poszanowania praw człowieka;
- współorganizacji wydarzeń związanych z rozwojem i propagowaniem szeroko rozumianej kultury fizycznej, w tym sportu strzeleckiego, kultywowanie tradycji strzelectwa, a także kolekcjonowania broni i militariów wśród członków społeczności SWWS oraz członków BSKB.

Porozumienie o współpracy ze Stowarzyszeniem Mediatorów Cywilnych :

- inicjowanie i realizacja działań na rzecz rozwoju i popularyzacji mediacji jako alternatywnej metody rozwiązywania sporów, a także podnoszenia świadomości prawnej w tym zakresie wśród kadry Uczelni, studentów i słuchaczy SWWS, a także wśród społeczności lokalnych;
- nieodpłatne przeprowadzenie prelekcji, seminariów, konferencji oraz akcji informacyjnych mających na celu edukowanie oraz propagowanie idei mediacji, jako metody rozwiązywania

konfliktów w ramach corocznych obchodów Międzynarodowego Dnia Mediacji i Tygodnia Mediacji organizowanych przez Stronę lub Strony niniejszego Porozumienia;

- wymiana doświadczeń praktycznych oraz współpracy ukierunkowanej na rzecz podnoszenia jakości i poziomu wiedzy kadry Uczelni oraz studentów i słuchaczy SWWS w zakresie mediacji;
- popularyzacja działalności Stowarzyszenia i promocji SWWS;
- wspólna działalność wydawnicza dotycząca przedmiotu Porozumienia.

Porozumienie o objęciu patronatem ze stowarzyszeniem Koliber:

- Sztafeta Biegu Ojców Niepodległości w dniu 6 listopada 2021 roku w Kaliszu

Działania podejmowane przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury polegające na współpracy z organizacjami pozarządowymi.

15 kwietnia 2021 r. WWF Polska zwróciła się do Krajowej Szkoły z propozycją współpracy przy realizacji projektu LIFE SWiPE „Successful Wildlife Crime Prosecution in Europe”, którego celem jest obniżenie poziomu przestępczości związanej z dziko żyjącymi i chronionymi gatunkami („Wildlife Crime”). 16 czerwca 2021 r. zostało zawarte porozumienie o współpracy pomiędzy WWF Polska a Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury, które określa zasady współpracy na rzecz realizacji projektu. W ramach współpracy ze strony Krajowej Szkoły dokonano między innymi analizy programu proponowanych warsztatów pod względem merytorycznym, a także przeprowadzono rekrutację na 10 miejsc przewidzianych dla sędziów i prokuratorów. Udzielono także pomocy WWF Polska w przeprowadzeniu z wybranymi sędziami i prokuratorami wywiadów badawczych dotyczących tej problematyki.

Z uwagi na sytuację epidemiczną, planowane w dniach 23-26 listopada 2021 r. warsztaty w Goniądzu zostały odwołane, a ich przeprowadzenie przełożono na wiosnę lub lato 2022 r.